

NÉPNEVELŐK LAPJA

NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI- ÉS TÁRSADALMI-HETILAP

A MAGYAR TANÍTÓK OTTHONÁNAK,
A TANÍTÓK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK és a BUDAPESTI TANÍTÓTESTÜLETNEK
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetés: egy évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **SZABÓ BUGÁTH LÁSZLÓ.**

A hivatalos testület.

A Budapesti Tanítótestület hosszas tengődés után ismét munkába állott. A kerületi körök szervezkednek és szavaznak a fölött, hogy egyhuzamban jobb-e a tanítás vagy két huzamban. S a felett, hogy illusztrálják-e az olvasókönyveket vagy nem.

Eltekintve attól, hogy érdemleges munkálkodás-e ez vagy sem, a hivatalos testület dolgaihoz egyéb szempontokból kell hozzáoznunk.

Először azt a — már többször firtatott — kérdést tesszük fel, hogy tulajdonképen *testület*-e hát ez a Budapesti Tanítótestület, vagy pedig *egyesület*?

Mert testületnek, pláne hivatalosnak, csak akkor lehetne mondani, ha a törvényhatóság által kiadott szabályzat ilyené alakítaná s megállapítaná azokat a módozatokat, amelyek szerint a főváros hivatalos szervezetébe beillesztett ez a testület munkálkodni köteles. De mert ilyen szabályzat nincs, a Budapesti Tanítótestület hatóságilag elismert hivatalos testületnek nem mondható.

Ha pedig azt vesszük tekintetbe, hogy ez a „testület“-nek elkeresztelt intézmény a tanítótság által készített s belügyminiszterileg jóváhagyott alapszabályok kereteiben munkálkodik, akkor még kevésbé mondható testületnek és „hivatalos“-nak, mert ebben a formájában ez bizony nem más, mint a tanítótság maga elhatározásából alakult *egyesület*; olyan, mint bármely más tanítói egyesülés.

De ha egyesületszerű intézmény, akkor van-e joga magát hivatalosnak minősíteni s van-e jussa ahhoz, hogy a város által tartassa fel magát?

Legyen vége a komédiának. Ha testületet akarunk, akkor csináljunk valóságos hivatalos testületet. Tessék elkészíteni azt a hivatalos szabályzatot, amely a főváros szolgálatában álló tanítók összes-

ségének egyetlen testületté alakítását kimondja, a város hivatalos szervezetébe beilleszti s a működését szabályozza. Ha pedig a város ilyesmit nem akar, akkor nevezzük a gyermekeket a maga nevéen s a hamis cégér helyett használjuk csak az igazit: Budapesti Tanítók Egyesülete.

Persze az a bökkenő, hogy így világosan megnevezve, ilyen egyesület senkinek sem kell. Kitűnt ez már akkor, amidőn a tanítók kijelentették, hogy *annak az egyesületnek* a céljaira egy fillért sem adnak. Mint egyesület nem kell; mint testület hivatalosan, hatóságilag elismerve és szervezve nincs; hanem az egyesület minden jellegével bíró intézményt, illetőleg annak a terheit rátukmáltuk a városra. Pedig ezzel a város hatóságát és közönségét elámitottuk. Feltartatunk vele egy tanító-egyesületet, amely mint ilyen, a tanítóknak nem kell.

De más bökkenő is van.

Ha ez a „testület“ alapszabályok szerint, egyesületszerűleg működik, akkor tessék az alapszabályokat respektálni.

Alapszabály szerint van elnökség, igazgatótanács, közgyűlés és vannak kerületi körök. S minden tisztség a tagok szabad választásával töltődik be. Hát mit keresnek az intézmény keretében az „érdekkörök“ és az ügyosztály által *kinevezett* elnökei az érdekköröknek, mikor minderről az alapszabályokban egy árva szó sincsen.

A vitán kívül hagyjuk most azt a kérdést, hogy jök-e, helyesek-e ezek az érdekkörök. Csak ennyit mondunk: ha jó, helyes, szükséges, tessék alapszabálymódosítással beleilleszteni az intézmény kereteibe. Amíg ez meg nem történik, a Budapesti Tanítótestület keretében ilyen csoportosítások teremtése törvénytelen s így érvénytelen.

Kénytelenek vagyunk tehát nyilvánosan óvást emelni minden határozat ellen, bármilyen fontos és szent ügy érdekében valók is, amit igazgatók, osztálytanítók és ipariskolai tanítók érdekköre előtt hoznak a Budapesti Tanítótestület cégére alatt. És kénytelenek vagyunk óvást emelni a *kinevezett* elnöki intézmény ellen is.

Vagy szervezzék a testületet hatósági szabályzat útján; vagy működjen maga alkotta szabályok szerint. De ha *e szerint* működik, akkor tartsa magát ezekhez. Tessék a közgyűlés elé terjeszteni az alapszabály módosítást. Ha ez elfogadja az érdekköröket s hatóságilag is szentesítik, akkor „hadd viduljon az érdekkörök érzetje“.

De addig tessék csak mindent a kerületi ülések, az igazgatótanács vagy a közgyűlés elé vinni.

Egyébként az alábbiakban beszámolunk két érdekkör tanácskozásával.

Az igazgatói értekezlet június 2-án este 6 órakor a központi városháza tanácstermében volt.

Jelen voltak: *Stretvizer* Lajos elnök, *Moussong* Géza előadó, *Ujhelyi* G. A. jegyző, *Rosmanith* Vilmos, *Krammer* G., *Létay* Péter, *Trajtler* Károly, *Magdics* Károly, *Hetzer* József, *Almásy* János, *Eller* Ferenc, *Jenny* József, *Sántha* Lajos, *Minke* Béla, *Brédl* Sándor, *Martos* Ágoston, *Gáti* György, *Nagy* Lajos, *Farkas* József, *Révhegyi* Iván, *Gerley* Szevér, *Gergelyi* Jakab, *Farkas* János, *Schuler* Alajos, *Szabó* István, *Sturcz* György, *Győrffy* János, *Gottlieb*, *Taxner* L. Árpád, *Linczenpolcz* János.

Elnök megnyitván az ülést egy levelet ad át a jegyzőnek. *Trajtler*nek a hiv. tanítótestület elnökének egy levele az, melyben kéri az igazg. értekezletet, hogy kebeléből egy 5 tagu küldöttséget menesszen dr. *Bárczy* tanácsnokhoz, biztosítván őt a főv. tanítóság teljes bizalmáról és szeretetéről azon támadások ellenében, melylyel egy napilap illette. *Sántha* ezen küldöttségbe az osztálytanítók belevonását ajánlja. Így is határoztak.

Moussong előadó jelzi, hogy nemcsak a lakbéremelésről, hanem az igazgatói átalánynak a törzsfizetéshez csatoltatásáról és ennek így együtt a nyugdíjba számításáról; továbbá az iskolába bevitt sok tanfolyammal megszorított munka gyarapodásért járó kárpótlásról is van javaslata.

I. javaslat: A lakbéremelés-javaslatát támogatja a Hiv. Tanítótestület statisztikája, mely szerint a főváros területén lakó tanszemélyzet kerek 70%-a a törvényben megállapított lakbéren aluli bérrel kénytelen beérni és a drágaságot fizetéséből pótolni.

A fővárosban körülbelül 950—1500 kor-ig terjednek a lakásbérviszonyok, ezen statisztika alapján, a tanítók közt. Átlagszámítással is kerek 770 kor. bért kellene a főv. tanítónak kapnia, hogy rendes lakáshoz jusson. A főv. tisztviselőkhez viszonyítva is, fizetésünk után 1000 kor. lakbér járna.

Más foglalkozásuaknál, mint pl. a gőzhajózási tisztviselők és déliavasútiak 1200 kor. lakbért kapnak annyi fizetés után, mint a tanítóé.

Végigtanulmányozva az összes más foglalkozásu tisztviselők lakbérviszonyait s összehasonlítván, az igazgató és tanítóival, arra a konkluzióra jutunk, hogy a legrosszabb lakbér a tanítóké. Budapesten 86 iskola közül 36-ban nincs és 50-ben van igazgatói lakás.

II. javaslat: Annakidején kérték az igazgatók, hogy sok fontos ok miatt lakásuk az iskolaépületben legyen. És a mai viszonyok e kívánságot még inkább követelik s ezért újból benyújtja e kérelmet.

Ahol természetbeni lakás meg nem adható, adjon a tanács méltányosabb lakbért.

Miután pedig a tanítókénál nagyobb törzsfizetésük van, az igazgatónak a lakbére is ezekénél több legyen. És e lakbért 1200 kor.-ban kéri megállapíttatni.

III. javaslat. Azon igazgatóknak, kik nem laknak az iskolaépületben, a házgondozás, házkezelésért díjat utaljon ki a hatóság.

Előadó kéri a hozzászólásokat.

Hozzászólók :

Magdics egészben helyesli az előadói javaslatokat némi módosítással.

Brédl indítványozza, hogy a házkezelési díjért külön tegyenek kérelmet. Elfogadják, kibővítvén *Minke* indítványával, hogy minden igazgató egyformán részesüljön házkezelési díjban.

Révhegyi nem helyesli *Minke* azon indítványát, hogy az igazgatói átalány emelését kérjék.

Farkas József és *Gottláb* ugyanily értelemben beszélnek.

Gottláb még megemlíti, hogy a költségeken adott természetbeni lakás értéke nem ér fel még a mai lakbőrösszegig sem.

Sántha L. említi, hogy a város pénzügyi viszonyai alig engedik, hogy fizetésemelés történhessék, a nyugdíj revíziója még meglenne, de jobb volna, ha várnánk vele addig, míg a tisztviselőkéivel együtt ez is megtörténhetnék.

Azonban a minden oldalról jövő akaratlan kényszer és életviszonyok már oda viszik a dolgot, hogy mindezen revíziókkal rövid időn belül foglalkozni is fognak. Hozzájárul *Minke* javaslatához.

Moussong zárszavában bejelenti, hogy az Otthon is tárgyal oly formán a lakbéremelést illetőleg, hogy 10 évenként a korpótlékkal bővülvén a törzsfizetés, emelkedjék a lakbér is.

Nem tartja egyformának azt, hogy valaki bent lakik-e az iskolaépületben vagy nem és ezért kéri az iskolaépületen kívül lakók részére a házkezelési díjat, hogy a hatóság lássa, miszerint pénzügyi is helyesebb, ha jó és rendes existenciális lakást kap az igazgató iskolájában, mint azonkívül.

Az átalány emelését nem tartja helyesnek, mert recensust kelthetne.

Az igazgatói lakbéremelést a tanítókéval együtt a Hiv. tanítótestülethez terjeszti. A többi 2 javaslatot, mint különlegesen igazgatói érdekeket különállólág terjesztik a tanács elé.

Végül még *Minke* említi, hogy a mindennapi isk. adminisztrálása is eléggé indokolja azt, hogy az igazgatók felmentendők volnának a tanítás alól és az évről-évre szaporodó tanfolyamok útján is összegyűlő munkatöbbletért rekompenzáció kérését tart helyesnek.

Moussong kéri az értekezletet, határozzon, vajjon elfogadja-e, hogy a 200 kor. átalány a törzsfizetéshez és a nyugdíjba számításuk és hogy ily értelmű kérést terjesszenek a tanács elé. Elhatározatott.

Gáti óhajtanónak véli, hogy az igazgatói értekezletek többször megtartassanak vagyis állandósítsassanak.

Sretvizer az értekezlet helyeslése mellett megígéri, hogy ily irányban intézkedni fog.

Schöberl Antal.

*

A Hivatalos Tanítótestület osztálytanítói érdekköre f. é. június 3-án az Ujvárosház közgyűlési termében *Tóth Kálmán* elnöklété alatt ülést tartott. Tárgy: a fővárosi tanítók lakbőrügyének rendezése.

A napirend előtt a közgyűlés egyhangulag elismerést és bizal-

mat fejezett ki *Bárczy* István dr. tanácsnok iránt, az utóbbi időben történt támadásokkal szemben.

Székely Károly előadó mélyreható és alapos tanulmányokon alapuló javaslatot terjesztette be. Statisztikai számadatokkal kimutatja a főváros lakásügyének kedvezőtlen voltát a nagyobb külföldi városokkal szemben; majd pedig a fővárosban alkalmazott állami és magán tisztviselők lakbérszabályzatával, amelyben mi a hetedik helyet foglaljuk el. A lakbérünkre vonatkozó tanulmánya a fővárosi tanító-sághoz kibocsájtott kérdőívek alapján készült, amelyből kitűnik, hogy a fővárosi tanítók 70%-a népoktatási törvények által biztosított tisztes lakás a jelenleg érvényben levő lakbérből egyáltalán nem fedezheti, nem említve azt a szomorú állapotot, hogy az egyenlő munkát végző, egyenlő képesítéssel bíró *megbizott* kartársak ez időszert nem kapnak lakbért. Ezek alapján — tekintve a főváros szűkös anyagi helyzetét — a következő legminimálisabb lakbért óhajtja:

Megbizott tanítóknak	300 kor.
Osztálytanítóknak	
III. fokban	500 „
II. „	700 „
I. „	900 „

a második korpótlék után 1000 korona.

Többek hozzászólása után *Tóth* Kálmán módosított javaslatát fogadta el a gyűlés, mely szerint: a

megbizottak részére	400 kor.
III. fokban	600 „
II. „	800 „
I. „	900 „

és az első korpótlék után 1000 korona lakbért kérnek.

Augusztiny Oszkár.

A tanítók törvénye.

Irta: *Földes Géza.*

A magyar tanítóvilág nagy szegénységben élt mindig s még sem mondhatja e testületről senki, hogy a modern eszmék iránt érzéketlen maradt volna. Sőt azt sem mondhatják, hogy a nagy reformok előkészületlen állapotban találták, hisz az Eötvös nagy szelleme is csak egy végtelen kis részecskéjét valósította meg híres alkotásában annak, amit 1848-ban az első egyetemes tanügyi kongresszus hangoztatott. A modern iskolázás minden eleme tárgyalás alatt volt azon a kongresszuson, amely még azt is kimondotta, hogy Magyarország területén minden tanító az „álladalom köztisztje.”

Azt se mondjuk, hogy a legujabb, a Berzeviczy-féle törvényjavaslat készületlenül talál, hisz az egyetemes tanitógyűlések jegyzőkönyvei tüstént ránk cáfolnak. De — s ez az igaz — nemcsak ránk

cáfolnak, hanem meg is vádolnak. Megvádolnak azzal, hogy a tanítótság egyeteme egyhangu lelkesedéssel hozott olyan határozatokat, melyek a legmodernebb elveknek is megfeleltek, de akikre a végrehajtást bízták a nagy gyűlések, bizony-bizony a kezükbe adott hatalmat jobban értékesítették saját kicsinyes érdekeik szolgálatára, mint a közjavanak hűséges előmozdítására.

Ne botránkozzanak meg ezen t. olvasóim, hisz itt következik a bizonyíték; egy egész törvény-tervezet, egy kész munka, egy minden ízében modern, bármelyik európai állam kulturájában magas színvonalu javaslat, melynek egy sora sem egyéni fantáziám szüleménye, hanem a maga egészében és részleteiben a magyar tanítótság egyhangu akarata, törvényes formák között megszavazott határozata. — Az én munkám ezzel szemben mindössze abból állott, hogy felkuttattam azokat a gondosan elrejtett naplók vaskos kötetiben elfeledett határozatokat és formát adtam nekik.

S míg e kedves munkán dolgoztam, eltöltött az édes tudata annak, hogy ime, az a szegény, az az elhagyatott, az a még többször lenézett és mindig mellőzött tanító milyen magas röptü elmével munkált a jövőn! Egy modern, egy minden ízében nagy kulturájú ország képe domborul ki e határozatokban s amint a formába öltöztettem őket, megelevenedett előttem az igazi magyar nemzeti állam. Az a magyar nemzeti állam, melynek valamennyi néptanítója egy ideálért lelkesedik; egy ideálra: a magyar haza önzetlen szeretetére neveli tanítványait. — És ezt az ideált a tanítók törvénye nem nagy hangú kijelentésektől duzzadó javaslattal akarja elérni, hanem a tanítók igazának egyenlő érvényesülésével, az állam törvényének egyenlő erejével, egyenlő tiszteletével; a tanító szolgálatának egyenlő megbecsülésével; az iskolafentartók egyenlő szabadságával, de a tanító lelki rabsága nélkül s mindenek felett a tanítók egységes elveken nyugvó fizetésével és fegyelmi eljárásával.

A régi törvénnyel szemben az az első különbség, hogy az iskola fenntartásra jogosult tényezők közül ez nem a politikai községet, hanem az államot kötelezi iskola állításra ott, ahol más nem tart fenn tisztességes iskolát. Az 1868. XXXVIII. t.-c. 147. §-a alapján a megyei hivatalos tanítótestületeket általánosítani és széleskörű autonómiával kívánja felruházni s ebbe az autonomikus jogkörbe illeszti bele a tanítók felett álló fegyelmi hatóságot. Ezzel akar annak a valóban középkori brutalitásnak véget vetni, hogy a vádló egyuttal bíró is lehessen a tanító fegyelmi ügyében. Új a tanítóképzés maga is, mert az általános műveltség megszerzése után léphet ennek alapján akárki a tanítói pályára, vagyis akkor, ha a teljes középiskolát elvégezte. — A képzés egy év s ez alatt egyetemi jelleggel csak neveléstani tárgyakkal foglalkozik s az év végén ugyan azt a vizsgálatot állja ki, mint a milyent jelenleg a középiskolai tanárjelöltek állanak ki az orsz. tanárvizsgáló bizottság előtt. És e fizetésnél hasonló képpen utját kellett keresni annak, hogy egyenlő elveken nyugodjék a felekezeti, a községi és az állami tanító fizetése. Szükséges volt e közös elvek megkeresésére azért is, hogy meglehessen szüntetni azokat az égbekiáltó igazságtalanságokat, abszurdumokat, amiknek tanui

vagyunk mindannyiszor, valahányszor egy-egy felekezeti iskolát államosítanak.

És jegyezzük fel már a bevezető sorokban, hogy ezek közül egyetlenegy ujtás sem sértheti a felekezetek iskolafenntartó jogát, de biztosítja valamennyi, hogy a tervezet törvényerőre emelkedése esetén egyetlen tanítónak sem kell kegyelmesebb, vagy jobb fizetéses állásba jutás okáért az iskola jellegének megváltoztatását kívánni, hisz ránézve e változás semmiféle erkölcsi, vagy anyagi előnyöket nem adhat.

És ezek előre bocsátása után beszéljen maga a javaslat, melyet a maga kidolgozatlanságában, itt-ott indokolásaival vegyesen úgy nyomatok le, ahogy ezt az országos bizottság igazgató tanácsának ülésén bemutattam. — Az egyetemes gyűlések határozatait dült betűkkel szedve a fejezetek élén közlöm, hogy ezekkel is megmutassam, hogy e tervezet szigorúan ezekhez alkalmazkodva készült.

Arra kérem t. olvasóimat, fogadják olyan szívesen, mint amilyen lelkesedéssel, ügyszeretettel dolgoztam, de ne vonják meg tőle a jó-akaratu bírálatot se, hisz — emberi alkotás, melynek alig hinném, hogy fogyatékoságai s talán gyarlóságai is ne lennének.

*

I. Az iskolafenntartás joga.

Az egyetemes gyűlés azt határozta, hogy iskolafenntartók lehetnek: a felekezetek, a községek és az állam. Ezenkívül magánosok és társulatok is, ez utóbbiak azonban *felekezeti jellegűek nem lehetnek.*

Ott, ahol az iskolafenntartásra jogosított fenntartók közül senki sem tart fenn a törvénynek és az igényeknek megfelelő iskolát, az állam *köteles* iskolát állítani.

Általában véve az állami iskola az, melynek külső és belső berendezéséhez minden iskolafenntartó alkalmazkodni köteles.

Magánosok és társulatok azért ne állithassanak felekezeti jellegű iskolát, mert ha birtokaik, vagyonuk, miből az iskola él, más felekezeti tulajdonos kezébe kerül, torzsalkodás forrása lehet a felekezeti jelleg, míg a felekezetközösség az iskola rendes munkáját minden körülmények között biztosítja.

Iskola nyilvánossági jogot csak akkor kaphasson, ha a fenntartásra állandó és senki kegyétől nem függő jövedelme van. Ha uradalmi, akkor az iskola terhét, a tanító fizetését, mint terhet telekkönyvileg kell rávezetni a birtokra, még pedig a tanítófizetést úgy, hogy az esetleges fizetésemelésnek se állja útját. Indokolja ezt az, hogy az ilyen uradalmak 5%-os adója rendszeren magasabb lenne az így biztosított tehernél, tehát ezért is szervezi első sorban az uradalom. De szükséges azért is, mert például az izr. hitközségek úgy szoktak megszabadulni a magasabb tanítói fizetéstől, hogy felosztatják a hitközséget. Ennek tehát a törvényben kell útját állani. Szóval a tanítói állás szilárdságát s az iskola zavartalan munkáját a lehető legpontosabban és minden kétséget kizárólag kell biztosítani.

II. A népiskola.

Ugy a közfelfogás, valamint a tanítók többrendbeli határozatai szerint a népiskola fogalma alá csak az elemi iskola tartozhatik.

Az elemi iskolának két tagozata van: a) mindennapi, b) ismétlő iskola. Az ismétlő iskola a lakosság igényei szerint lehet gazdasági, háztartási, ipari, vagy kereskedelmi irányu. Egy községben többféle irányu ismétlőiskola is lehet.

A mindennapi iskola hat évfolyamu s az első évfolyamba a 6 évet betöltött gyermekek léphetnek. Minden évfolyam egy-egy osztálynak felel meg. Egyik osztályból a másikba csak az mehet át, aki az előzőt sikerrel végezte el. A sikeres elvégzés megítélésére a lehető legenyhébb mértéket kell alkalmazni s ez is az alsó két osztályban az olvasásra s a felsőbb osztályban főképpen a számolásra terjedhet ki.

Egy-egy osztály heti összes óraszama 20-nál kevesebb, 26-nál több nem lehet s naponta 5 óránál tovább iskolában ülni nem szabad, a hét két délutánján pedig szünet legyen.

Egy osztály létszáma 50 legyen, kivételesen azonban az a szám 60-ig emelkedhetik, de mihelyet csak egygyel is ezt a számot felülmúlta, az osztályt (osztályokat) ketté kell választani. Ezalól kivételnek ne legyen helye, mert ez nemcsak pedagógiai, de *felette fontos közegészségügyi kérdés is.*

Az ismétlőiskola növendékei 15 éves koruk betöltéséig járnak iskolába. (Aki a hat évfolyamot nem végezték, folytatják a mindennapi iskolába járást mindaddig, amíg a 13-ik életévüket be nem töltik.)

Az ismétlő iskolai tanulók száma osztályonként 40-nél több nem lehet. Kivételesen az a szám 50-ig emelkedhet, de ha már csak egygyel is mulja felül azt, az osztályt (osztályokat) ketté kell választani.

Az ismétlőiskola osztályainak heti óraszama télen-nyáron egyaránt 7 legyen. És pedig a hét két délutánján télen 2—2 óra, vasárnap délelőtt 3 óra.

Az ismétlőiskolában a mindennapi iskola tanítói tanítsanak s ezért, amennyiben a köteles heti óraszám (24) felül tanítanak, minden egyes heti óráért évi 50 korona általányt kapjanak.

Az iparos, vagy kereskedő irányu ismétlő-iskola rendtartását, óraszámát, tantervét és szervezetét az ipartörvény szabályozza.

III. Iskolakötelezettség.

Minden szülő, gyám, gazda köteles a gondozására bizott gyermeket 6 éves korától 15 éves koráig iskolába járatni. Aki ezt a kötelezettséget elhanyagolja, megtorlásban részesüljön. Ez a megtorlás pénz-bírság legyen, de a mai rendelkezéstől eltérőleg a törvényben csak a legmagasabb bírság összege jelöltessek meg. Például 1—100 kor. Ez aztán lehetővé teszi, hogy a módos embereket is érzékenyen bírságotják és a szegénnyel szemben egész egy koronáig enyhe lehessen a bírság. Ugyancsak ez az összeg elég nagy arra is, hogy ismétlés esetén is eltalálja a bíró a helyes és megfelelő összeget. Ezenfelül maradjon fenn a gyámság alá helyezés.

Iskolamulasztásért behajtott bírságpénz csak iskolai jótékony-célra fordítható s ezek között a szegény tanulók anyagi segítségére kell első sorban gondolni. Ki kell tehát mondani, hogy a büntetés-pénzből főképpen ruhát lehet venni a szegény iskolás gyermekek számára.

Az iskola-év vége előtt össze kell állítani a község iskolaköteles gyermekeinek a névsorát s ennek egy hitelesített példányát át kell adni az iskola tanítójának, vagy a több tanítós iskolában az igazgatónak. Ezt a névsort úgy kell készíteni, hogy az első évfolyamba azok tartoznak, akik a hatodik évüket a névsor készítése évének legkésőbb augusztus 31-én töltik be. Ennél fiatalabb abba a névsorba nem írható be. Viszont, aki a tizenötödik évet a névsor elkészítését követő év augusztus 31-én tölti be, abban az iskolaévben egészen iskolaköteles.

Időközben senki sem vehető be a hivatalos névsorba, de senki sem maradhat is ki.

Az iskolamulasztást igazolni kell. A mulasztást csak a tanító előtt lehet igazolni. Igazolt a mulasztás, ha a tanuló beteg, vagy valamelyik családtag olyan súlyos beteg, a miért nem mehet iskolába a tanuló; valaki a környezetében járványos betegségben szenved; ha valami családi ünnep miatt kénytelen mulasztani.

Igazolás lehet szülő levele, orvosi bizonyítvány stb.

A mulasztót a tanító (igazgató) inti meg közvetlen s ha háromszori intés után megint mulaszt, akkor a kimutatást az előljáráshoz küldi el, ahol a bíró a birságot kirózza. Az előljáró igazolást el nem fogadhat, erre neki joga nem lehet, de ha a szülő azt állítja, hogy a gyermek okkal mulasztott s a tanító nem fogadja el ezt az okot, akkor be kell terjeszteni az ügyet elbírálás végett a tanfelügyelőségnek.

A mulasztást félnaponként kell kimutatni.

Tanítóképzés.

Az V. egyet. gyűlés határozata:

Jkönyv 38. oldal. Földes javaslata:

4. *A tanítóképzés joga egyedül az államé legyen. A képzés pusztán pedagógiai legyen a következő elvek alapján:*

a) *Az általános műveltséget a tanító a középiskolába szerezzze meg;*

b) *a nevelés tárgyakat a tanítók is ugyanazon terjedelemben tanulják, mint a középiskolai tanárok;*

c) *a tanképzés csak a neveléstani tárgyra vonatkozzék;*

d) *a tanítói oklevelek ezek szerint értékileg a középiskolai tanárokéval teljesen egyenlő értékűek s csupán a tárgyi szakképzettségre vonatkozólag különböznek.*

Ez a határozat egymagára tisztán megmondja, hogy a tanítók mit kívánnak. S hogy éppen ez a határozat milyen fontos, azt már a határozat meghozatala alkalmával eléggé megindokoltam. S bár vita tárgya a bizottsági ülésen nem lehet, hogy javaslatomban ezek az elvek helyet foglaljanak-e, mégis felhívom a figyelmét egy-két újabb jelenségre.

A Berzeviczy-féle törvényjavaslatnak nemzeti szempontból a tanítóképzésre vonatkozó része volt a legrosszabb. És pedig azért, mert az autonóm felekezetek képzőiben minden nemzeti reformnak útját állja a nemzetiségi nyelv és jelleg. Sőt a papság arról a *jogáról*

sem akar lemondani, hogy a képzőkben a tanszékeket papi készült-ségű emberekkel töltsé be. Tehát akár számtant, akár históriát, vagy fizikát, minden külön képesítés nélkül biznak papokra. Eddig ezt a lehetetlen állapotot *tűrte* a kormány, de a javaslatában már törvényesíteni akarta. Ez a reakciónak rettenetes diadala lett volna. Nem azért, hogy pap számára követelte a szaktárgyak tanítását is, hanem azért, hogy szaktárgyak tanítását dilettánsokra bizta volna, ami vég-eredményében szintén a tanító tekintélyét, műveltsége értékét szállította volna le.

Ezuttal nem e javaslat bírálata a célunk, tehát mellőzzük továbbbi megjegyzéseinket. Egyet azonban jól jegyezzük meg: a Berzevicy-féle javaslat a gyakorlati évet a képző négy évfolyama és a képesítő vizsgálat közé bevette s ezzel a tanítóképzést a mai négy évről ötre emelte. Ezzel tehát a kormány terve és az V. egyetemes gyűlés határozata az előkészülés idejében összetalálkozott.

A határozat szerint a jövő képzés mellőzné a közismereti tárgyak tanítását, tehát a tanítói pályára lépés első feltétele a középiskolai érettségi bizonyítvány lenne. A képzés pedig csak a pedagógiai tárgyra szorítkoznék. S minthogy ez a képzés egyenlő lenne a középiskolai képzéssel, vegyük alapul azt, amit az 1883. XXX. t.-c. 61. §-a a középiskolai tanárok számára előír. E szerint a jelöltnek tanulni kell:

... „b) a nevelés és oktatástant s ezek történelmét; c) a szorosan bölcsészeti tárgyakból legalább logikát, pszichológiát és a bölcsészet történetét.“

Ezek közül a bölcsészet története lenne csak olyan, amely az elemi iskolai képesítő vizsgálaton külön is kifejezetten elő nem fordul, de ez a jelölt dolgát — tekintve egységesebb és alaposabb eloképzettségét — nem nehezítené.

És felette fontos lenne ez a változás már azért is, mert ez a tanárképesítés mintájára tisztán állami képesítés lenne s a képzés igazi alapja a *felekezeti középiskolák révén teljesen a felekezetek kezében maradna*. De mivel az 1883. XXX. t.-c. a nemmagyar tannyelvű iskola végzett növendékeit a magyar nyelvben kénytelen kiképezni, a tanítóképzés magyarságáért külön harcot folytatni nem kell. S ha a tanítói pályára lépő jelölt a magyar nyelvben való jártasságban mégis hagyna még valami kivánni valót, ez csak a képesítő vizsgálatig maradhatna, mert ugyan e törvény 70. §-a kimondja, hogy:

„A képesítő vizsgálat nyelve magyar.“

Észerint a mi törvényjavaslatunk ez:

Tanítói pályára csak az léphet, akinek középiskolai érettségi bizonyítványa van.

A tanítóképzés ideje egy év, teljesen egyetemi jellegű és csak pedagógiai és filozófiai tárgyra és ezek története mellett a nevelés és oktatástanra szorítkozik. Emellett a gyakorlóiskolában a megfigyelés és gyakorlati ismeretszerzés elengedhetetlen.

A vizsgálat tisztán állami s bármely jellegű iskola tanítója egy és ugyanazon bizottság előtt vizsgázik. A bizottság a szükséghez

képest részekre, csoportokra oszthat, de sem felekezetek, sem nemzetiségek szerint nem csoportosulhat.

A vizsgálat nyelve magyar.

A sikeres vizsgálat kiállása után a jelölt oklevelet kap s ez őt az elemi iskola összes tárgyainak, az ismétlő, iparos- és kereskedő-inasiskolák közismereti tárgyainak tanítására jogosítja.

Nemzetiségi nyelven való tanításra külön oklevél kiadása felesleges.

A vizsgálat díjmentes s az egy éves tanfolyamon a jelöltnek sem tandíjat, sem felvételi, vagy más díjat fizetni nem kell.

A szorgalmas tanulókat ösztöndíjban kell részesíteni s erre azt az összeget kell fordítani, amit most a képzőkben e célra költenek.

Tanulmányok a pedagógiai lélektan köréből.

(Könyvismertetés.)

(Folytatás.)

A hasonlósági képzettársítás itéletre késztet bennünket és így keletkezik az *azonosítás*. A képzetek közötti vonatkozásoknak azonosítása az *analógia*.

Pedagógiai jelentőségét szerző a mesék erkölcsös nevelői hatá-
sában mutatja ki.

A gyermeki képzetkör kibővítése háromféleképen történhetik: szemléltetés által, valóságban létező tárgyak vagy jelenségeknek szóbeli leírásával és fogalmak közlésével. Minden egyes mód eredményességére az experimentalis pszichologia kísérleteket eszközölt. A szemléletnél *egész tartamu* avagy csak *bizonyos részek* benyomását mutathatták ki. A leírásnál beállott az az eset, midőn a gyermekben nem a tanító szavának megfelelő képek támadtak, vagy más irányu és így helytelen képzeteket idézett fel a tanító szava, mint amilyenekre törekedett. A figyelmet tehát helyesebben kell irányítani. Ámbár lehetséges az is, hogy az agy már fáradt volt. Ilyenkor t. i. a hallgató figyelme csak a szavak külső hangképeire irányul és így a képzettársítás az értelmetlenség bélyegét viseli magán. Ugyanis a képzettársításban az egyes elvont szavak által nyert képzetek háromféle típust mutatnak fel: *konkrét*, *optikai* vagy *tipografiai* és az *akusztikus* típusokat. Az egyes szavak használatánál már most a tanítónak mindig meg kell fontolnia, hogy milyen képzeteket akar felidézni és hogy a használt szóhoz milyenemű képzetek társulnak. Egy *meghatározott nemű* képzettel csak úgy hozhatja kapcsolatba a felköltendő képzetet, ha előbb a figyelmet a legmegfelelőbbben irányította. Minden általános képzet egy vagy több mindenkoron különálló példa által idézhető fel. Ez a példa pedig akkor lesz eredményes, ha a figyelem annak leglényegesebb alkotórészére irányul. Tehát elsősorban is a példák megválasztására kell ügyelnünk. Előtérbe kell állítanunk a karakterisztikusan ismertető

jegyeket, sőt több ily egynemű jegyet mutatunk be. A példákat különböző körökből vesszük, hogy a különböző típusúak is megtalálhassák a nekik legalkalmasabbakat.

A fogalmakat tehát, miket képzettársítás útján akarunk elsajátítani, feloszthatjuk *tárgyi* és *vonatkozási* fogalmakra. Ez néhány legjellemzőbb ismertető jel elsorolására szorítokzik; az előbbieket pedig definiálhatjuk, de példákkal nem illusztrálhatjuk. A logika segítségével, pszichologiai uton avagy spontán is hozzájuk juthatunk. És így lesz *lélektani* és *szó szerinti* fogalom. A pszichologiaiak ismét *individialis* és *általános* fogalmak lehetnek. A logikai fogalmak határozottak, mert észbeli következtetésekkel érjük el. Az iskolai életben e két rendbell fogalmakat egybekapcsoljuk, vagyis: elfogadjuk a gyermek lelkében megfogamzott fogalmat és következtetéssel biztossá, határozottá, igazá tesszük azt. A fogalmak tehát képzettársítás folytán keletkeznek úgy, ha akár közvetlenül tárgyi képzetet, közvetve szóérzet által ébresztjük fel és idézzük azt elő.

A képzettársítás lefolyására Ziehen csak az utóbbiakat vette vizsgálati alapjául. Ugyanis megnevezte a tárgyat, a gyermek megjelölte azt az első képzetet, amit a tárgy neve benne felébresztett.

Az ugynevezett Stichwortok — Reizwortok, amit Döri *hivó szóval* jelöl meg, különféle vonatkozásban szép eredményekre vezettek. Lemérte pontosan *kronoszkopailag* 1144 egytagú szónak képzettársítási gyorsaságát. Különböző életkorokban figyelte meg e folyamatot és erről jegyzőkönyvet vett fel. Ilynemű jegyzőkönyvet szerző tanulmányában közöl is. Ezekből kitűnik, hogy a képzettársításnak különféle formái vannak és pedig *disparat* és *itéleti*. Ha a képzet nincs oly szoros kapcsolatban, hogy azok itéletet alkotnának, akkor a *disparat* pl. *ég-kék*. Ellenben, ha azok szoros összefüggésben állanak egymással, ha a két képzet úgy társul, hogy azok együttesen itéletet alkotnak, akkor ez itéleti képzettársítás pl. *az ég-kék*. Legfontosabb ismertetőjele, hogy alanyt és állítmányt képeznek, egyidejűek, egyazon térben vannak. Ziehen ezt individualis együttthatónak nevezte el. Ily individualis együtttható lehet ugyan a legelvontabb, legáltalánosabb fogalmaknál is. A haladással szaporodnak az itéleti képzettársítások, míg végre teljesen uralomra jutnak, amint azt az iskolai életben elérni célozzuk is.

Ha egy szó a tudatban egy tárgyat ébreszt föl, akkor a képzettársítás *tárgya* pl. ez a szó: *kerek* a *liget* képét idéz fel. Ha azonban ez a szó csak egy rokonhangzású szót idéz elő pl. *kerek*, akkor a képzettársítás csak *szóképzettársítás*.

Az ilyenek Ziehen szerint vajmi ritkák; ugy annyira, hogy csak egyetlenegy gyermeket talált, kinél a képzettársítás csaknem 24%-ban szóassociáció volt. Rendes körülmények között ez alig haladja túl a 2%-ot. Igen gyakori azonban az az eset, midőn a gyermek a képzettársítás alapjául szolgáló szót egy összetett szó első részének tekinti és kiegészíti ezt pl. *szabadság* — *szabadságharc*. Egy másik neme az ugynevezett *folyékony szókapcsolatok*, pl. *piros-fehér-zöld*. *Ríves* képzettársítások: *halom-malom*. Mindezen képzettársításoknak igen

fontos pedagógiai jelentőségük van, mert ha valamely szöveget kell a gyermeknek betanulnia, akkor ilyen képzettsítésok egész sorozatát állítja egymáshoz. Ezek alapján szoktathatjuk a gyermekeket gyorsabb és biztosabb tanulásra.

(Vége köv.)

P. Zs...

Segélyegyesületünk ünnepi közgyűlése.

Hüen az előbbi évekhez, most is egybegyűltünk, hogy egyesületünk erőteljes fájának gyümölcseit szétoszthassuk; hogy az emberi szeretet segélyt nyújtó morzsáit adhassuk azoknak, kiket az idő mostohasága, a sors szeszélye, a Gondviesés kifürkészhetlen útja búval, gonddal terhelt meg.

Nemzeti imánk eléneklése után vette kezdetét a gyűlés. *Verédy* Károly dr. egyesületi elnök megnyitó beszédében rámutat arra, hogy immár tizenöt izben tartja meg intézményünk a szeretet ünnepét; s ez idő alatt 24 ezer korona osztatott ki. Jelen alkalommal 21 tanuló részesült adományban, a kik azt, mint szorgalmuk és jó magaviseletük díját kapják.

Rámutatott arra az örvendetes dologra, hogy egyesületünk alapja szilárd, erőteljes, melyet a viharok heve meg nem szakgat, meg nem ingat, hanem áll az idők végtelenségeig, hogy hirdethesse a tanítók áldozatkészségét, nemesszivűséget s példás önzetlenségét.

Végül az Isten áldását kéri úgy az adókra, mint a jutalmazottakra és szavait szeretett hazánk s a király éltetésével fejezi be.

Majd *Havas* István mondotta el ünnepi beszédét.

Utána *Barca* Albin egyesületi titkár hangsúlyozta, hogy a tanítók munkásságának eredménye a mai nap, mely a közérdek legszebb példáinak egyike.

Felolvassa a megjutalmazottak nevét, kik az Elnök kezéből veszik át a jutalmat szeratetteljes szavak kíséretében. *Sántha* Lajos emlékezik meg igazi őszinte szavak mellett *Verédy* Károly dr. érde-meiről, kiben az egyesület legbuzgóbb bártfogóját, mi pedig a leg-nemesebb szívű emberbarátot látjuk.

Szavai között, az énekkar „Éljen soká, Isten tartsa meg soká, éljen soká!” szövegű dallal fejezte ki mindnyájunk hő kívánságát.

Az elnöki zárszó úgy *Schnöller* Lajos urnak az énekkar működéseért, valamint M. T. Otthonának a terem átengedéseért mondott köszönetet s ezzel az ülést befejezettnek nyilvánította.

Otthonunk részéről *Száva* János elnök fejezte ki örömét azon,

hogy a humanitás apostolait e falak közt üdvözölheti s ebbeli óhaját fejezte ki, hogy bár minden tanítói intézmény követné e példát, mert részünkről mindig szívesen látott vendégek lennének.

A „Szózat“ s a „Rákóczy induló“ lelkes szövegének eléneklése fejezte be ezt az ünnepet, mely nemcsak az irgalmasság gyakorlásának, hanem a hazaszeretet ápolásának is méltó ünnepe volt.

Palócz.

Pályázati hirdetemény.

A pestvármegyei általános (hivatalos) tanítóegyesület a „Magyarországi Tanítók Árvaháza“-ban (Budapest, I. Krisztinaváros, Alkotás-utca 44. sz. a.) létesített és az 1902. évi jubiláris közgyűlés alkalmával rendeltetésének átadott 8000 koronás *Tóth József árvaházi alapítványra* pályázatot hirdet.

Ezen egyesületi alapítvány jótéteményében 1905. évi szeptember hó 1-étől kezdődőleg részesülhet Pestvármegye területén jelenleg működő és működésben volt, de mindenesetre az egyesület kötelékéhez tartozó, illetőleg tartozott állami, községi, felekezeti, egyesületi és magániskolai tanítók, tanítónők és óvónők árva fia 6 éves korától egészen 16 éves koráig, ilyen pályázó hiányában pedig másodsorban a vármegye bármily jellegű iskolájánál ezidőszerint működő tanító és egyesületi tag oly tehetséges és jó magaviseletű tanuló fia, ki a budapesti árvaházban teljes ellátás és ruháztatás mellett elhelyeztetvén, valamely közép-, polgári vagy szakiskolát látogat.

Az ezen kedvezményes helyre felvett, illetőleg felveendő tanítói árva fiu 10 évig élvezi az alapítvány jótéteményét; nem árva tanítói gyermek azonban mindig csak *egy iskolai évre* szólólag vehető fel azzal, hogy amennyiben a következő tanévre elsősorban igényjogosult tanítói árva pályázó nem akad, az alap élvezetében továbbra is meghagyatik.

Az egyesület központi igazgató-választmányához intézendő bélyegtelen kérvények — a keresztlevél, a testi épséget és a megejtett himlőoltást igazoló orvosi bizonyítvány, iskolai bizonyítvány stb. csatolása mellett — hozzám (Budapestre, VI. Felsőerdősor 33. sz. a.) legkésőbb f. hó 22-éig beküldendők.

Budapesten, 1905. június 6-án.

Benedek Sámuel
tanítóegyesületi elnök.

VEGYESEK.

— **A Margitszigeti multságunk** jun. 8-án várakozáson fölül szépen sikerült. Az alsó-vendéglő nagyterme este 7 óra után egészen megtelt, a hangverseny iránt érdeklődő diszes közönséggel, akik a nyári hangversenyek színvonalát magasan fölülmuló műélvezetnek voltak részesei. A rövid, de szépen összeválogatott műsor minden száma gyönyörködtetett. Különösen és viharos tetszés kísérte *Medek Annus* elragadóan szép énekét. Kijutott a köztetszésből *Flegl József* művészi zongorajátékának is. Rendkívül kedves volt *Fonyó Ilonka* monológja. Otthonunk dalosköréről örömmel emlékezünk meg a legnagyobb elismerés hangján. *Hackl Lajos* és *Nohn Nándor* kezében ez a vegyeskarunk azon az uton van, hogy még sok gyönyörtiséget szerezzen kartársainknak. Elismeréssel kell megemlékeznünk a vigalmi bizottság új elnökéről, *Mártonffy Gézáról*, a buzgó és hivatott kére valló rendezésért. A fiatalság hangverseny után viradatig táncolt.

Uj tagjaink. Dausz Gyula kedvezményes tag, ajánlotta Boromissza Ferenc; Kempelen Imre kedvezményes tag, ajánlotta Boromissza Ferenc; Verner Jenő Solymár kültag, ajánlotta Száva János; Sieglér Jolán kedvezményes tag, ajánlotta Augusztiny Oszkár; Dr. Farkas Gyuláné rendes tag, ajánlotta Pusztai Károly; Szőke Aranka kedvezményes tag, ajánlotta Özv. Kotsis Jánosné; Oeconom Lujza rendes tag, ajánlotta Hunyady Béla; Ross Nándor rendes tag, ajánlotta Száva János; Halász Aladár kedvezményes tag, ajánlotta Harangozó Károly; Szedő József, Erdős Ede, Ladányi Kornélia rendes tagokat ajánlotta Száva János.

— **A M. T. Otthonának gazdasági bizottsága** folyó hó 3-án tartotta alakuló-ülését *Rozsics Géza* elnöklésével. A tisztikar a következőkép alakult: Alelnökök: *Weigert Rezsőné* és *Harangozó Károly*. Titkárok: *Szabó Erzsébet* és *Cséry József*. Pénztárnok: *Mohar Géza*. Ellenőr: *Kristó Mihály*.

— **Egy tanító emléke.** Csendes, megható ünnep volt jun. 3-án a kerepesi-uti temetőben. *Fetter Györgynek*, a IX. ker. mester-utcai iskola volt igazgatójának a testület kezdeményezésére diszes siremléket állítottak s halála évfordulóján, jun. 3-án leplezték le az iskolaszék, az előljáróság és a Ferencváros előkelőségei jelenlétében. A siremlék beszentelését dr. *Breier István* végezte és *Vincze Mihály* mondott emlékbeszédet.

— **Meghívó.** A VII. kerületi Rottenbiller-utcai elemi fiú-iskola *kézügyességi munkakiállítás* rendez a napközi otthonban gondozott, meg az önként vállalkozott tanulók munkáinak bemutatása céljából. A kiállítás f. hó 10-ikétől 18-ikáig fog tartani. Ez idő alatt a mélyen t. szülők és érdeklődők a kiállítást naponkint délelőtt 8—1-ig, délután 2—5-ig tekinthetik meg. — A kiállítást f. hó 16-án d. e. 9 órakor a záróvizsgálatok alkalmával *Dr. Bárcy István* székesfővárosi tanácsos ur is meg fogja szemlélni. — A kiállítás megtekintésére és a 16-iki ünnepies bemutatóra az illetékes hatóságokat, a tanítótestületek útján a m. t. kartársakat, a m. t. szülőket és érdeklődőket meghívja hazafias tisztelettel *Száva János* vez.-tanító. — Budapest, 1905. június 8-án.

— **Meghívó.** Vác-egyházmegyei r. k. tanítóegyesületének Fót-Gödöllői köre június hó 14-én tartja *évi gyűlését Rákospalotán*, a Magyar-utcai leányiskolában

(plébánia mellett), melyre a kör tagjait és a népoktatásügy barátait tisztelettel meghívjuk. A gyűlést megelőzi a 10 óraker tartandó szent mise. — A gyűlés sorrendje: 1 Elnöki megnyitó-beszéd. 2. Megemlékezés Istenben boldogult Mészáros és főtisztelendő Csávolszki püspök, egyházmegyei volt tanfelügyelő úr élete és működéséről. *Révész István és Bazsanth Vince*. 3. Fonomimikából gyakorlati előadás! *Adámffy Vinoc*. 4. Pedagógiai egyveleg: *Pongrác Antal*. 5. Folyó ügyek. 6. Tagsági díjak befizetése. 7. Indítványok. — Dunakeszin, 1905. május 29-én. — *Bazsanth Vince* a kör társelnöke, *Szvoboda Ignác* a kör jegyzője.

— **Értesítés.** Értesitem az igen tisztelt kartársakat, hogy a Peterdy-utca 19. szám alatt épült modern elemi iskola berendezése folyó hó 15-én délután 5 óraker megtekinthető.

Gyurics Géza.

— **Kérem.** Kérem a slöjd-tanfolyam azon hallgatóit, akik famegmunkálással foglalkoztak, hogy folyó hó 15-én délután 3 óraker Peterdy-utca 19. szám alatt, a jövendők megbeszélése céljából, lehetőleg teljes számban, megjelenjenek.

Gyurics Géza.

— **Ingyenes hely betöltése.** Az első budapesti szabászati- és varrőszakiskola igazgatósága két ingyenes hely betöltésére vonatkozólag ajánlattételre szőlította fel Otthonunk elnökségét. — Kérjük az Otthon azon hölytagjait, kik ezen ingyenes helyeket elnyerni óhajtanák, hogy ebbeli kívánságukat az Otthon elnökségénél folyó hó 13-ig jelentsék be.

— **Nyaraló kartársaink figyelmébe** Gáspár Frigyes dobsina-gölnicvölgyi tanító 4—5 férfitanító nyaralni szándékozó kartársat teljes ellátással elfogad havonkénti nyolevan koronáért. Érdeklődő kartársaink bővebb felvilágosításért forduljanak *Gáspár Frigyes* állami tanítóhoz, *Dobsina-Gölnicvölgy*, u. p. Stracena.

— **Az iparos-ifjúsági egyesületről** írt mult heti cikkünkkel kapcsolatban mint történeti tény feljegyezzük ezen a helyen, hogy a szóban forgó ifjúsági egyesületnek *Ágotai Béla* igazgató volt a megalapítója.

— **Pályázat tanfolyamhallgatói állásra.** A gyogyepedagógiai tanítóképző-tanfolyamon az 1905—6. tanév elején 10 tanfolyamhallgatói állás fog betöltetni. Pályázhatnak 30. életévüket még be nem töltött oly nőtlen egyének, kik elemi iskolai, vagy ennél magasabb pedagógiai képzettséget igazoló oklevéllel bírnak. Ez időszerint 6 tanfolyamhallgatónak: 480 korona évi díjazás és teljes ellátás, — 4-nek pedig az 1905. évi áll. költségvetés tényezőre emelkedéseig csak lakás és teljes ellátás nyújtható. A szabályszerűen felszerelt kérvények, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz címezve, legkésőbb f. évi június 30-áig a pályázók által személyesen nyújtandók be *Berkes János* igazgatónál, (Budapest, I., Alkotás-u. 53.)

— **Tanfolyam a gyenge-tehetségűek tanítói számára.** A vallás- és közoktatásügyi miniszterium olyan tanítók részére, akik a gyenge-tehetségűek tanításával foglalkozni kívánnak, július hó 1-én három hétig tartó tanfolyamot nyit. A tanfolyamra okleveles tanítók vétetnek fel 20 korona tandíj fizetés mellett, melyet azonban indokolt esetben elengednek. Kérvények kellőleg felszerelve, június 25-éig küldendők be *Berkes János* igazgatóhoz, (I., Alkotás-u. 53.)

Tartalom.

A hivatalos testület. — A tanítók törvénye. — Tanulmányok a pedagógiai lélektan köréből. — Segélyegyesületünk ünnepi közgyűlése. — Pályázati hirdetmény. — Vegyesek.

Laptulajdonos: a Magyar Tanítók Otthona.